

J E L E N K Ö R.

47. szám.

Pest szerda junius 12dikén.

1833.

Foglalat: Magyarország (Pozsonyban jun. 5ikeig ker. ülések. Nemesítés. Debreczen tisztválasztása 's új tisztikara. Marczibányi L. jutalma falusi legjobb iskolakönyvre. Pest kereskedőségi statistikája. Sermage József †. Kir. kam. tud.). Anglia (a' coldbathsfieldi gyűléskor történt ölést a' jury menthetőnek ítéli. Alsóházi ülés maj. 24ikén. A' portugáli hg testvérek békülhetés-módjai). Franciaország (Schweizből Franciaországba visszaszivárgó Lengyelek 's Borodiszki kétrendű oda surranta. Kam. ülések maj. 29ikeig. Chateaubriand Prágába utazik). Olaszország (Sardiniában összeesküvés Tamburelli és Canale). Németország (badeni kam. válasz a' fejd. megnyitó beszédre. Feuerbach †). Spanyolország (D. Carlos korona-öröklés iránti nyilatkozása). Ujabb. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Junius 4ikén a' fő RRtől közelebb általküldött vallástárgyi 4ik válasz-üzenet felől folyt a' kerületi tanácskozás. A' RR. több lelkes beszéd-tartás után világos nyilatkozásuk szerint előbbi határozatjoknál megmaradnak, 's ezt egy 5ik izbeli üzenettel kívánják a' fő RRel tudatni, mellynek javaslata szerkeztetésit Temes megye egyik követje 's most helyettes ker. jegyző urra bizák. Junius 5kén folytaták az urbariumi 7 cikkely 8 §sza feletti vitatásikat: mi módon kell t. i. a' földek szabályozását 's eligazítását kezdeni vagy sükeresen elintézni? A' tárgyazat szövevényessége alkalmasint hosszasb tanakodást okozhatand.

Ő Felsége maj. 9ikéről költ határozata szerint Urm János várornagyot Péterváradon díj-elengedés mellett magyar nemességgel méltóztatott megjutalmazni.

Sok János ur m. udv. agens Bécsben e' hivatalától saját kérelmére maj. 17ikén fölmentetett.

Debreczen junius 5ikén: Sz. kir. várasunk tiszthatóságának f. hón. 3ikán Semsey Jób kir. tanácsnok ur mint e' végre kinevezett kir. biztosnak vezérlete alatt történt ujítottása következő: a' régi 31 választottan kívül, választott hites polgárokká v. is ugynevezett esküttekké lettek: Fáji Fáy József es. kir. kapitány 21 szóval, Erdödy László táblabíró 40 szóval, Bacsó Bálint orv. doctor 15 sz., Beregszászy Pál földmérő 15 sz., Nagy Mihály ügyvéd 26 sz., Wass Benjamin ügyvéd 16 sz., Kémeri Mikó Lajos táblabíró 23 sz., Losonczy Farkas Károly ügyvéd 19 sz., Kis Orbán Lajos ügyvéd 33 sz., Fiók Sándor ügyvéd 25 sz., Kovács Lajos ügyvéd 36 sz., Antal István 30 sz., Csáti Szabó Ger-

gely 17 sz., Szöllősy János 25 sz., Jenei József 25 sz., Steér Károly 17 sz., Sáska László 24 sz., Drágotta Ignác 38 sz., Jenei István 32 sz., Mannó József 39 sz., Trakk Ádám 27 sz., Bészler János 26 sz., Nagy József 21 sz., Csáki György 18 sz., Hadházy György 24 sz., Baranyi György 24 sz., Varga Mihály 13 sz., Király Mihály 24 sz., Stadelhoffer Jakab 21 sz.; népszószólóvá Vecsey József ügyvéd 39 sz.; tanácsbeli hivataljokban megmaradt Miklóssy Ferencz, Poroszlay Fridrik, Dömsödy Gábor, Simonffy Daniel és Kenessey Mihályon kívül új tanácsbeliekké: Nagy Sándor volt főjegyző 51 sz., Derecskey József volt első aljegyző 46 sz., Bayler István ügyvéd 43 sz., Barcsay Károly volt Bihar vmegyei alsz.bíró 43 sz., Nánássy Gábor ügyvéd előbb népszószóló 52 sz.; főkapitánnyá Komlóssy Daniel tanácsbeli ranggal; polgármesterré Fáji Fáy János volt polgármester 50 sz., főbíróvá Rakovszky Daniel volt főbíró 52 sz., főjegyzővé Vámosy Károly volt 2ik aljegyző 46 sz., első aljegyzővé Csató István ügyvéd 41 sz., másod aljegyzővé Pfanschmidt Károly ügyvéd 30 sz., alkapitánnyá Blaskovich Kálmán ügyvéd kinev.; kapitányi actuariussá Mannó József ügyvéd kinevezéssel.

J u t a l o m t é t e l.

Nemzetünknek legszentebb ügyét vagyis elmebeli művelődését 's így csinosodásával boldogulását a' nevelés munkálván, és pedig nem csak a' főbb Rendeknél de a' köz nép-nél is, 's ez a' nemzet legnagyobb részit tévén; ennek hasznos és czélirányos eszközlésire azonban, mint az 1832 évi Tudományos Gyűjtemény 2ik kötetében 6dik szám alatt 92ik lapon e' czim alatti értekezésben: „Rövid észrevételek a' falusi nevelésről“ egy nemes lelkű és hazája boldogsá-

gaért buzgó hazafi igen mély általlatással 's hazafiúi érzékenységgel bölcsen előadta, mulhatlanul egy, még eddig hibázó iskolakönyv kivántatik, mellyben mind a' falusi tanítók számára, mit tudniok kell előmeneteles taníthatás végett, mind a' tanulókéra (mindazáltal minden vallási dolgokat innét egyenesen kivevén, mellyek ugy is már külön könyvekben találtnak) minden, mi egy falusi ember tökéletes neveltetésire, következőleg boldog életire szükséges, foglaltassék: ezen tárgy, magyar nyelven szerkesztendő legjobb munka írójának részemről jutalmul húsz darab aranyat ajánlok, ezt mai napon a' magyar tudom. Akademia pénztárába, (a' mint ez, a' magyar tudós társaság Igazgatóságától, az én, hozzá intézett kérelmemre adott 's alább ide zárt válaszából kitetszik) az Igazgatóság engedelmivel letévén: nem kételkedem, hogy mint azon válasz előadja, ezen köz tárgyat mind a' törvényhozó hatalom pártolandja, mind pedig a' mi, ezen ügyapolásra tiszte szerint köteles 's tehetséggel bíró fő papjaink, ott hol még nem divatozna, minden nevendékpapsági intézetiknél (seminarium) ilyen falusi tanító-nevelő 's készítő iskolaszéket örökre felállítani, 's illendően alapítani fognak, 's így e' szent 's olly rég ohajtott szép czélt valahára maradéknak állandó szerencséjökre minél előbb elérjük. —

Az idézett válasz foglalatja imez:

Tek. Táblabíró ur! Felolvastatván a' m. tud. Társaságnak mai ülésében Táblabíró urnak mult 1832iki nov. 29ikéről költ hazafiúi jelentése az iránt, hogy — minekutána igen szükségesnek hinné Tbl. ur a' magyar falusi köznép oktatása végett olly vezérkönyvnek iratását, mellyből a' tanítók is lássák: mit kell tudniok, a' falusi tanulók pedig abban minden őket illető tanúságokat fellelhessenek, — 20 darab aranyat tenne le a' Társaság pénztárába jutalmul egy ilyen munka írójának, 's a' m. tud. Társaság Igazgatóságát továbbá azon jutalmának pótolására kéré, ezekre az Igazgatóság választatásomhoz képest eképen közlöm: — Igen is rendelés fog memi a' Társaság pénztárnokához ezen 20 arany általvétele végett, 's ha a' Táblabíró ur fel akarná szólítani a' nevelés tudománybeli magyar írókat arra, hogy ezen jutalomért dolgoznának, és a' Társasághoz több eféle kézirat érkeznek, akkor az ülések ugy vizsgálják meg azokat, mint más eieikbe jövő kéziratokat; az Igazgatóság pedig a' legjobbnak talált 's hozzája jutalmul terjesztett kéziratnak nem csak kész leszen kinyomtatására költséget rendelni, hanem a' munkának minden nyomtatott ivéért külön jutalmat is rendel, melly a' Tbl. ur 20 aranyával együtt adatnék azután által a' d. cséretet nyert írónak. Pozsonyban a' m. tud. Társaság Igazgatóságának 1833 febr. 4ikén tartott üléséből. Aláírva: gróf Teleki József.

Ehez képest a' magyar tudós hazafiakat

felszólítani bátor vagyok, hogy nem ezen csekély jutalom végett, de azon, magában is fő érdemet foglaló hazafi czélból, illy munkát szerkesztetni 's azt szokott módon lepecsételt, 's kívül egy elmés mondással (devise) melly belől is az író nevét foglaló pecsételt levelének kül részin olvasható, felkészülve a' magyar tud. Akademia titoknokához, legfeljebb jövő 1834ik pesti sz. József napi vásárra beküldeni méltóztassanak. Pesten sz. Iván hava 10ikén 1833.

Puchói Marczibányi Lajos.

Patachich József ur hivatalos közlése szerint találtnak mostan Pest sz. kir. városban 30 keresztyén 's 64 zsidó nagykereskedő (kik t. i. fölvételükkör 30 ezer fr. értékű vagyont kötelesek hitelesen bebizonyítani) egyéb kereskedő pedig (15 ezer forintnyi vagyonskimutatással) 148, 's közülök 50 fűszer, 25 réfes, 23 vas, 15 posztó, 12 vászon, 7 pipere 's nürnbergi, 2 selyem 's teveszőr, 7 papiros, 5 bőr 's 2 elegy árus. — Van ezeken tul még 18 vásár-látogató, 31 szalag v. pántlika, 14 kalap, 8 pamut, 10 kordovány, 8 prém 's béllésbőr, 51 dohány 's tobák, 5 pakrócz, 40 szépnemi pipere, 2 fa-készítvény, 44 deszka, 9 tüzifa, 31 liszt, 7 bor, 14 zab, 6 főzelék, 15 sajt, 17 káposzta, 3 ló, 21 sertés, 6 illatszesz v. lél 's kenőcs kalmár; 9 könyv, 4 képárus, 6 keresztyén 's 23 zsidó zsidó zsidó, 246 keresztyén 's 12 zsidó aprólék-szatócs (Krämer) 40 sensal. Végre Valero nagy selyemgyárán kívül több czukor, bőr, kalap 's olajgyár. Rakhelye van pedig Pesten 27 vidéki gyárnak. — Vajha Buda 's egyéb városink statisztikai adatit is közölhetnők legalább illyes, rövid vázolatban! Ezek hijával jó Statistikánk nem lesz, nem lehet. minthogy ezek valódi lényege (essentia) 's esalhatatlan létege (organonja) nemzeti művészetünk és szorgalmunknak 's így mérlege (bilanxa) országos gazda- és gazdagságuknak is.

Zágrábban gróf Sermage József apát, kánonok, kir. tanácsnok 's horvát-dalmát- 's tótországban a' tanulmányok 's iskolák főigazgatója jun. 7kén 72 évü korában megholt.

(Kir. kam. tud.)

A' nagymélt. m. kir. udv. kamara Trux Miklós körösmezei másod rendü erdőszü u-

gyan az ottani erdőszeretési és számtartói ellenőrségre; Chrenko Jánost pedig, eddig a szigeti számtartói tisztség kasznárját szinte ellenőrségre alkalmazá. — Az ipolysági sóperceptor Györy Ferencz, és a sopronyi 30-di áru-vizsgáló Fratricz István meghaláltak. — Brezno-Bánya sz. kir. és bánya-város erdő-kerülői hivatala, mellyhez díjjal évenként 200 pengő fr. 's egyéb terméki járulékok is jutnak, minap megürésülvén, az érte folyamodók kérelem-leveleiket, erdőtüdományi végzett cursus, nyelvisméret, és személyes magok viseletéről szóló bizonyítványokkal párosítva f. eszt. július 23dikaig nyújthatják be a városi tiszthatósághoz.

A N G L I A.

A coldbathsfieldi gyülekezetről mint irtuk egy politiatiszt (Cullyconstabler) agyon-szuratott. A jury ezen ölést menthetőnek (justifiable) ítélte, mivel a hivatalok nem tettek elegendő rendelést a zavarnak 's verekedésnek megelőzésére. Ezen ítélet nem kevés elégtelenséget szült a kormánynál 's annak organuminál, 's az elsőnek részéről jutalom tétetett ki a gyilkos fölfedezőjének. Ellenben egy, majus 27ikén Grays-Iun-Roadban Hunt előlülte alatt tartott kézmunkás-gyülekezet aláírást határozott oly végből, hogy azon esküttek tiszteletire emlékpénz veretvén, köztük osztassék ki.

Az alsóház maj. 24iki ülésében Attwood Tamás ur egy kisdud mőházas városból ada be kérelmeket, panaszlólag, hogy a munka napibére igen csekély, az inség pedig köztük nagy, a parlament velök nem gondol; kéri, hogy a maláta, szín-, czukor- és dohányadók nyomban töröltessenek el. (Halljuk). Ez után a birminghami lengyel társaságtól ada be Attwood ur kérelmet élénkül panaszlót, hogy a parlament még mindig oly passive viseli magát a lengyel nemzetiség 's a lengyel hazafiak ügyében. A kérők igyekeznek kimutatni a hasznót, melly Lengyelország függetlenségéből a britt kereskedésre is háramlanék és kéri: küldjön az alsóház felírást a királyhoz oly értelemben, hogy ez, t. i. a király, Francziaországgal és Ausztriával egyesülten Lengyelországot azon politikai helyzetbe juttassa vissza, mellyben 1772ben volt. — Attwood ur a ké-

relmet támogatván, többi közteztmondá: Ha Anglia ez előtt két évvel csak egy újat emelte volna is föl, akkor Lengyelország mentve lett volna, valamint hat hónappal ezelőtt, ha egy komoly szót szól, Konstantinápolyt is megmentheté; mire most már, ha p. o. azt az Oroszok kezéből ki akarná venni, 100 milliót kellene költenie 's a t. Végre még néhány kérelmet ada be a szegényebb néposztályok ügyében, 's beszédét imígyen rekeszté: Azt mondják, hogy én demagóg vagyok 's fel akarom a szegénységet a gazdagok ellen bujtani; de hogy e vádnak véget vessek, ezenel mint politikai hitemet kinyilatkoztatom, hogy én az egyház, az aristocratia 's az ország más institutioinak fentartatásukat kívánom, de egyszersmind kívánom azt is, hogy a kézmunkás néposztályok munkájok után élhessenek; 's mig e' czélt el nem érem, mind addig nem szünöm meg javokra dolgozni 's előterjesztéseket tenni. A kérelmek a ház asztalára tétettek 's az ülések majus 30ikaig elhalasztattak.

A Courier és Globe abeli reményiket fejezik ki, hogy a portugáli herczegek közötti harcznak rövid időn vége szakad. Az elsőbb, t. i. a Courier, ezt dom Pedro hadi ereje 's ügyessége által véli történendőnek, kihez ujjolag tetemes segéd katonaság érkezett Anglia 's Francziaországból 's ki most, legalább 10 ezer fővel Oportobul kiesapni készül. A Globe ellenben mind dom Miguel mind dom Pedro politikáját kárhoztatja 's úgy vélekedik, hogy egyiket sem kellene győzni engedni, hanem egy más, oly kormányt állítani Portugáliában föl, mellytől se egyik se másik párt ne iszonyodnék oly annyira, hogy magát fegyverrel védje ellene. — Kiből és kiből állana ezen kormány? a Globe nem mondja. Mások d. Miguelnek d. Mariával létesíteni szándéklott házassága által rebesgik elenyészteni a testvér tusát, de oly föltéttel Miguel részéről, hogy a d. Pedro-féle constitutio ne divatosítottassék. Mind ezt kiörli majd az idő. Adm. Sartorius a császárral kibékült, 's a Cronica Constitutional amannak ujdun kineveztetését közölte. Marquis Palmella Londonbul Oporto felé elutazott.

Bizonyos Napier kapitány, a Bathrend vitéze, Londonbul Portsmouthba eluta-

zott, hogy innen Portugáliába keljen ált. Mint mondják e' kapitány 3,000 emberrel 7 gőzhajón Terrero de Paçonál, közel Lisabonhoz, készül kiszállani, hogy itt magát a' fővárost kerítse kézre, míg majd general Solignac Oportoból kinyomul 's az ország felső vidékit fogja a' királyné részire meghódítani. Honnan fogja Napier ezen 3,000 embert, kikhez mások szerint Cowes-nál még 2,000 francia katoná csatlakozik, kapni? nem mondatik. Adm. Sartorius öt hajóval Oporto előtt áll.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Schweiziak, kik a' közükbe tolokodott Lengyelekkel nem tudnak mit csinálni, könnyen reá bíraták magokat, hogy néhánynak közülökhiányos útlevelet adjanak, mellyben t. i. az utazó előbbi tartózkodás-helye 's viselete nem volt megnevezve. Illy útlevelekkel aztán több Lengyel a' francia kormány tilalmának ellenére is ide, Franciaországba, visszaútazott. Azonban a' francia határszélen többekre ismérték 's ezek most katonakiséret alatt az éjszaki határszélekhöz vitetvén, innen Belgiumba 's ha tetszik Angliába vagy Amerikába utasítatnak. — Ez történt névszerint Horodiszki lengyel tiszttel, egyikkel a' Besançonból kiszököttek közül, kire, Schweizből visszatértek, Weissenburgnál a' határszéli hivatal reá ismért 's be nem bocsátott. Horodiszki azonban más ponton becsusszant 's egész Metz-ig jutott, holott másodsor is megismértetvén, a' préfetől parancsolatot kapott, hogy az 1832 april 22iki törvény erejénél fogvást az országból menjen ki. Ő e' parancsra szitkokkal 'segynes ellenállással felelt, melly utóbbi annyira vitt, hogy az elvitetésére küldött katonákkal verekedni kezdett 's nyilvános utcán botránkozató zajra 's lármára fakadt. Ez által hihetőleg védelmére akará a' lakosakat zúdítani, de ezek békén maradtak, 's Horodiszki a' nagyobb katoná erő által kocsi-ba tétetvén a' határszélig kísértetett 's itt Belgiumba útlevelet kapott. — Ezen esetet mostan több más közül, azért közli körülményesebben a' Nouvelliste, mivel a' National úgy adá azt elő, mintha Horodiszki minden ok vagy ellenkezés nélkül merő durva erőszakból hurczoltatott volna ki az országból.

A' követkamara maj. 25 és 27ikén a' fogytató-tőke iránti vitatásokat folytató 's annak több czikkelyét a' biztossági javaslat szerint elfogadá. A' 3ik czikkely legtöbb vitára nyujta okot, a' többi közt Dupin is ellene volt, azonban a' biztossági és ministeri javaslat 152 szóval 143 ellen (tehát csak 9 többséggel) itt is győzött. Más nap (28ikán) e' tárgyat a' kamara elvégezte, az egész törvényjavaslatot 179 szóval 82 ellen elfogadván, mire a' belső-ministeriumi (1834iki) budget vitatását vevé föl. A' pairkamara ez nap a' kezdő-oktatási törvényjavaslatot végzé el, azt az érintett módosításokkal (114 > 4) elfogadván.

A' követkamara majus 28 és 29iki üléseiben a' belső és egyház-ministeri budget vizsgálatát folytató 's annak csaknem minden czikkeit lerovás nélkül fogadta el. Az utóbbi nap előfordult egyházi költségek közül nevezetesek: cath. érsekek és püspökök fizetési 1 millio; káptalanbeliek 's plebanusok fizetési 27 millio; cath. seminariu-mok költsége 1 millio; papok 's volt apácák gyámpénzei 1,100,000 fr.; cath. papi 's egyházi épületek 1,600,000 franc; más papi intézetek 862,300 franc; protestans egyházak összes költségei 800,000 fr.; zsidó egyházi statusköltségek 80,000 fr. — Luneau 's Eschasseriaux urak több lerovást hoztak az első czikkelyeknél ajánlatba, mellyek azonban nem fogadtattak el. Luneau ur különösen emlité: milly szörnyen nevededik a' cath. papság budgete; Napoleon alatt az csak 12 millióra ment, a' restauratio alatt 22 millióra emelkedett 's most már 36 millio. A' belső minister (d'Argout) e' növekedést a' fiók egyházak szaporodásinak 's az alabb rangu papok szükséges gyámolittásának tulajdonítá, minthogy a' püspökök 's érsekek fizetése mind inkább alászállittatott. Különben is 40,000 cath. papra (3000 nevendékekkel együtt), mennyit most Franciaország bir, 36 millio évi költség épen nem sok. E' mennyiség amazzal felosztva közép költségül egyegy papra csak 900 francot ad. Ugy de, válaszola Luneau ur, nem egyedül ez teszi ám a' papok jövedelmit! ha az említett summához a' stolát 's a' községek önkényes adakozását hozzá vesszük, az összes jövedelem nem

36, hanem 100 millióra fog rúgni, a' privát ajándékokat 's végrendeleti hagyományokat nem említve. Mind ez, mint mondók, a' czikelyben semmi változást nem okozott. Ellenben igen tüzes vitára adott alkalmat Eschasseriaux urnak következő mellékjavaslata: „Jövendőben semmi költségeket sem adand a' kamara azon, megürülendő érseki és püspöki székekre, mellyek az 1801beli concordatumban nincsenek, — valameddig a' római udvarral ezek iránt megkezdett 's folyamatban levő alkudozások teljesül bevégeztetni nem fognak.“ Ezen mellékjavaslat által a' restauratio alatt állított püspöki székek lassanként el fognának töröltetni, akármit végezne is aztán egy újabb concordatum, 's azért valamint a' mult évben, úgy most is ellene szegzé magát a' ministerium. Névszerint Guizot és d'Argout urak azt hozák fel, hogy ezen mellékjavaslat elfogadtatása igen rossz hatással lenne a' Romában folyó alkudozásokra. Azonban Dupin, a' praesidens, hatalmas szózata ellenök dönteté el a' dolgot; a' mellékjavaslat szinte 40 szótöbbséggel elfogadtatott, a' kisebb számban maradt ministereknek nem kevés boszujokra. Utóbb Argout ur némi nyilatkozásokat tön general Lafayette kérdéseire a' Lengyelek ügyében, mellyekre majd visszatérünk; mire a' ház a' nyilvános oktatási költségek vizsgálatira ment által.

A' majus 20iki ülésben, úgy mond a' National, említést tön Guizot ur Algiernak általunk lett elfoglaltatásáról 's folyvásti birtokáról, melly az Angolokban némi vetélkedést 's féltékenységet támasztott. A' minister ezen szavait mind a' követekek, mind a' journalisták úgy hallották és irák, mint mi itt irtuk, 's a' Journal des Débats és Nouvelliste is birtokot, elfoglaltatást irtak. Ellenben a' Moniteur, melly, mielőtt nyomtattnék, a' szólott ministerekhez szokott küldetni, csak tartózkodást nyomtatott; 's a' változtatás, úgy véljük többet mond, mint minden ministeri erősítések 's ellenkező nyilatkozások. —

Chateaubriand ur, úgy mond az allg. Zeitungnak egyik párisi levelezője, Pragába utazik 's ezen út most a' köz figyelemnek és tár-

salkodásnak folyvásti tárgya. Bizonyos hogy ő a' berryi hgné titkos megbizásából 's jelsül a' végre utazik, hogy azt, a' hgnét, az exkirályi házzal kibékítse, de egyszersmind igen hihetőleg a' legitimisták is megbizák, ki tudni: mi végeztetett Prágában a' bordeauxi herczeg jövendője iránt? Ugyan is miután a' berryi hgné a' hős asszony szerepét az igen is jó asszony szerepével, a' regenség örömeit pediglen az anyai örömekkel váltotta fel, a' legitimistáknak más valakit kell keresniök, kire támaszkodhasanak. Sőt azt is mondják, hogy Chateaubriand ur a' liberalis és republicai pártok néhány fejeivel is értekezett, kik t.i. a' szabadságot 's nemzeti intézkedéseket mindennek felett ohajtván nem vonakodnának V. Henrikkel is alkuba ereszkedni, ha megnyerhetnék általa azt, mit Lajos-Fileptől minden nagy ígéretek mellett sem nyertek meg. Annyi igaz, hogy a' szerepek az új és ő dynastia közt némileg ált vannak cserélve 's az elsőre nézve legalább egészen másképp állanak a' dolgok mint ezelőtt. Lajos-Filep vagy is inkább a' doctrinair ministerek a' juliusi királyságot egész az önkényig sőt szinte a' despotismusig vezetékek, míg ellenben a' régi, egy ifju herczegben ábrázolt monarchia, ha akar, a' szabadságnak védfalául 's fegyveréül ajánlkozhatik. — Gróf Lucchesi-Palli ide megérkeztek or engedelmet kért, hitvesét Blayeben meglátogathatnia, kit hihetőleg Palermoba is fog követni; de a' Nouvelliste, sok más ujság, különösen pedig a' Messenger körülményes tudósításra gr. Lucchesi Párisban létéről, audientiájáról 's a' t., azt mondja, hogy a' gróf mindeddig nem is volt Párisban. —

OLASZORSZÁG.

A' Gazzetta Piemontese következő, mint látszik hivatalos, tudósítást ad a' minap említett lázongások 's összeesküvésekről Sardinában: Már a' mult 1831nek végén tudósított a' király egy összeesküvésről, mellybe néhány ifjabb kir. testőr (Garde du Corps) vala bonyolodva; hanem a' koholmány füstbe menván, Ő Felsége, nehogy a' jó polgárok aggodalomba ejtessenek, mellőzve minden zajt, elégnék tartá, amazokat a' sereg név-

sorai közül kitörletni, a' bűnökben részes polgárokat pedig szoros felvigyázat alá helyezni, reménylven ez által, hogy a' kegyelem a' vétkeket jobb utra vezetendi 's az országot minden további zavartól megmenti. Később jöttek ugyan ismét hírek némi alattomos koholmányokról, de az említett okbul most sem történtek elfogatások 's a' kormány is elégnék tartá, elvárni, ha nem ütné e ki magát valami tett, melly a' törvényszék közbejárulását szükségessé tenné. Legujabban csakugyan többekre bebizonyult, hogy négy királyi ezrednek altiszteit szóval és pénzzel megvesztegetni ügykeztek, mint ezt magok a' megkísértettek közül többen megvallották, 's így ezen tett több polgárnak 's néhány, csak kevés, altisztnak elfogatását tévé szükségessé. A' megindított nyomozatokból kisült, hogy az érintett megvesztegetésre tetemes pénzsummákon kívül némi istentelen 's lázasztó könyvek 's folyóírások, mellyek részszerint Marseilleben részszerint Luganoban kerültek sajtó alá, szolgátnak eszközül. Az összeesküvés fejénél talált irományokból továbbá kitetszett, hogy ezen, jobbara polgári rendüekből álló felekezetnek (secta) fő elve az, hogy ők se catholicusok, se protestansok, se keresztyének, se zsidók, se Mahometnek, se Bramának szolgálja, általában semmi vallásfelekezettel nem tartanak, minden revolutiot félre vetnek, 's céljaik elérésire minden eszközt, mint gyujtogatást, mérget, gyilkot 's eff. szentnek tartanak. Valóban két megszökött altisztnak kamarájában több uncia mérget találtak. Ugyan ezt erősítik valamennyi elfogottaknak vallomásaik is. Miután e' gyalázatos emberek nem sikerült a' katonaságot in massa megvesztegetni, föltevék magokban, bérlett emberek által indíttatni lármát 's egy vasárnap, midőn a' katonák fegyver nélkül a' templomban lesznek, fegyvereiket a' kaszárnyákban elfoglalni, magok a' katonák ellen használni, 's majd a' királyi kormány főbb személyeit megöldödni. — Chamberyben, hol szinte többet megvesztegetének, egyszerűs mind a' kaszárnya mögötti puskaportárt (Pulvermagazin) akarák fölvetetni, mi által az egész városbeli őrizet elveszhetett volna; de a' gyilkos szándék, épen midőn

már egy égő kanóczot akarának a' tárba juttatni, felfödöztetett és semmivé lett. De gonosz terveik magára fővárosinkra, Turinra, 's Alessandria és Genuára is kiterjedtek, holott egyszerre több helyütt gyujtogatni készültek, hogy ez által a' lehető legnagyobb zavart okozzák, a' kormány erejét megosszák 's terveikről a' közfigyelmet eltérítsék. Mind ez arra kényszeríté a' kormányt, hogy a' lágyság utját elhagyván, szigoru igazság szerint bánják, legelső kötelességei közé tartozván, a' vallást védeni 's a' jó gondolkozásukat néhány elvetemültnek méteyétől megörzeni. Igen különösnek tetszhetik ugyan, hogy illy csekély számú 's alacsony rangu összeesküdtek olly óriási tervbe bocsátkozhattak; de az összeesküvés első ideája (eszméje) külföldről jött 's úgy látszik, külföldről várak az összeesküdtek a' segedelmet is, mellyre e' föld népénél bizonytal nem találtak volna. Magát e' csiny felfödöztesét is egyedül azon hívségnek 's jó szellemnek köszönhetni, melly az egész táborot lelkesíti, melly tábor vagy hadsereg a' nemzettel ugyanegy elvekben 's gondolkozásban növekedvén minden időben 's alkalomkor megmutatta, hogy a' királynak jobb és hivebb fegyveresi nem is lehetnének. A' törvényszéki munkálatok elkezdődtek 's a' Chamberyben ülő hadi törvényszéknek első, e' hónap 20ikai ítéletét már vettük, melly szerint Canale János, Pignerol-ezredbeli fourier, 's Tamburelli József, ugyanazon ezredbeli fourier-káplár, halálra ítéltetnek; Degubernatis János Tamás, szinte fourier, pedig teljesen fölmentetik. Tamburellin az ítélet majus 22iken reggel végre hajtattott; Canale kivégeztetése pedig, minthogy ő fontos felfödözéseket ígért vala, fölfüggesztetett. 'S valóban Ő Felsege a' Canale ellen kimondott halálbüntetést 20 évi gályarabságra változtatta. — (Ujabb hírek szerint ezen összeesküvés részesei közül ujolag többen fogattak el, más részről pedig a' métey kivált a' katonaság között terjedni 's erősödni látszik).

NÉMETORSZÁG.

Emlékeztetőleg azokra miket a' badeni országgyűlést megnyitó nagyhercegi beszédből mult számaink egyikében közöltünk, ad-

jut. De go-
 urin-
 is ki-
 gyuj-
 lehető
 any e-
 figyel-
 erité a'
 gyván,
 első kö-
 védeni
 temült-
 nősnek
 számu
 óriási
 esekü-
 ldrül
 össze-
 e' föld
 Magát
 on hiv-
 , melly
 or vagy
 kben 's
 időben
 király-
 s lehet-
 elkez-
 törvény-
 tét már
 s, Pig-
 ur elli
 káplár,
 s János
 sen föl-
 s 22ikén
 ztetése
 et ígért
 Felsege
 tétést 20
 jabb hi-
 esei kö-
 részről
 között
 deni or-
 beszéd-
 unk, ad-

jut a' második kamarai e' megnyitó beszédre
 adott válasz-felírásnak következő helyét:
 Mély szomorúsággal értette kir. Magasságod
 hív népe azon változtatásokat, mellyek ál-
 tal az olly rég ohajtott 's a' constitutionak
 olly mivolti biztosítékát (Garantie) állapító
 sajtó-törvény és szabadság egész alapját el-
 vesztette. Várva várjuk a' nyilatkozásokat,
 mellyeket kir. Magasságod nekünk e' tárgy-
 ban ígér, 's azoknak érett birálat alá véte-
 le egyike lesz legfontosb feladatinknak, hogy
 tisztünk 's helyzetünk által parancsolt ha-
 tározatinkat a' szerint tehessek. De azon
 nyomos aggodalmakat sem hallgathatjuk el,
 mellyekben kir. Magasságod hív népét, melly-
 nek törvényszeres érzése 's gondolkozása
 minden törvény elleni vagy kívüli módok 's
 igyekezetektől irtózik, a' mult évbeli junius
 28ikai német szövetségi végzetek ejtették. U-
 gyanis e' végzetek olly értelmű magyarázat-
 tot is engednek, melly a' mi alkotványun-
 kat fenyegeti 's alkotványszeres jogokat
 megszorítani, korlátozni látszik. Mélyen gyö-
 kerezik ugyanszívünkben a' bizodalom, hogy
 kir. Magasságodtól az alkotványszeresnek
 minden gondolatja távol vala, de felette ör-
 rülnénk, ha nekünk e' tekintetben egy örök
 időkre szolgálendő, megnyugtató bizonyítás
 adatnék 's általa minden további kétkedés el-
 oszlattatnék. — Tekintse kir. Magasságod
 minden mi tanakodásink és indítványinkat
 mint abeli őszinte törekedésünknek tanúit,
 hogy polgártársinknak egy részről ugyan
 materialis érdekeit mind inkább előmozdít-
 sük, de más részről értelmi érdekeit megá-
 lapítsuk, meg levén győződve, hogy e' két
 nemű érdekek közt a' legbelsőbb kapcsolat
 uralkodik, hogy az elsőbbség gyarapítása- 's
 biztosítására gazdag és biztos értelmi alap
 kívántatik, 's hogy csak olly népet lehet
 tiszteletre méltónak 's valóban szerencsés-
 nek mondani, melly a' materialis jóllét mel-
 lett a' lelki szabadságnak 's azon jogoknak
 birtokában van, mellyek amannak minden ol-
 dalú fejlődésit 's nemesedését biztosakká
 tesz. Vajha minden indítványink- és vég-
 zetinkben egy olly nép képviselőinek őszin-
 te szavát ismerje meg kir. Magasságod, melly
 nép az által mutatja ki Uralkodója iránti tisz-
 teletét leginkább, hogy szeretett fejedelmé-

hez minden helyzetben minden ohajtási és
 aggodalmival a' legnyiltabb bizodalommal já-
 rul . . . 's a' t. A' nagyherczeg az előbbi
 pontra következőleg válaszolt (szóval, a'
 felírás benyújtásakor): Maga a' köz, jó-
 zan értelem általlátja, hogy én az érdeklött
 szövetségi végzetekben soha sem egyeztem
 volna meg, ha azokban, legtávolabb czélzást
 bár, lehetett volna a' német constitutiók fel-
 forgatására észre venni. Azon bizodalom te-
 hát, mellyet az urak e' részben irántam nyi-
 latkoztatnak, nem csak igazságos, hanem
 biztonnyal azoknak igaz értelmével 's véleke-
 désével is egyező, kiknek az urak választott
 képviselőik. E' szerint feleslegnél is több-
 nek látszik, az uraknak ma egy újabb bizo-
 nyítást adnom az iránt, hogy az említett né-
 metszövetségi végzetek, mellyekben a' kö-
 vetelt czélzás soha sem volt 's mellyeknek
 tehát szövetségi kötelességemnél fogvást vég-
 rehajtásuk az én constitutionalis helyzete-
 temmel épen nem ellenkezik, a' mi alkot-
 ványunk fentartatásának 's névszerint az ab-
 ban kijelelt statuspolgári és képviselői ju-
 soknak soha sem fognak utjokban állani. A-
 zónban hogy a' felesleget is megtegyem, ime
 megadom az uraknak ezennel a' kívánt bizo-
 nyítást és erősítést a' legünnepélyesebben és
 örömmel, minthogy ennek, mint mondják, az
 urak is örülni fognak. Igen kedves leend
 előttem, ha az urak e' szavaimat jegyző-
 könyveikbe beveszik, mint gondolkozá-
 somnak mostanra és jövőre leendő tanüem-
 lékét. Ellenben és viszontag azt várom az én
 hű Rendeimtől, hogy ezen egyszerű és szí-
 ves szavait egy olly fejedelemnek, kinek
 szíve örökké csak népének boldogságaért
 dobog, eléglenni 's azokban teljes megnyu-
 govásokat fogják találni. —

F e u e r b a c h Anselm híres német jog-
 tudós 's különösen a' mai német fenytő tör-
 vénytudomány alapítója Majna-Frankfurtban
 majus 28ikán meghalt.

SPANYOLORSZÁG.

Don Carlos e' következő levelet 's nyi-
 latkozást utasítá a' királyhoz Ramalhaoból
 (Lissabon mellett) april 29ikéről: Igen sze-
 retett bátyám! Plazaola titoknokom ma reg-
 gel azt adá tudtomra, hogy Cordova ur, mi-
 nistered az itteni udvarnál, azon órát kér-

dezteti tőlem, mellyben neki privát audien-
tiát tetszenék adnom, hogy yelem egy ki-
rályi rendeletet közölhessen. Én neki e' vég-
re a' déli órát szabtam, 's midőn három ne-
gyedkor egyre megjelent, azonnal bebocsátta-
m. Egy irományt adott nekem által, melly-
nek hozója volt, 's én azt elolvasván, azt
adám neki válaszul, hogy Neked fogok, ugy
a' mint becsületem 's characterem kívánand-
ják, közvetlen felelni, hogy Te nekem uram
's királyom vagy, ezen felül pedig bátyám,
igen szeretett bátyám, kinek keserű viszon-
tagságit én mindig szerencsés valék megosz-
tani. Azt kívánod tudni: ha valljon szándé-
kom e, leányodnak, az asturiai hgnének,
engedelmet esküdnöm? — Milly örömet ten-
ném ezt! Te hiszesz nekem, midőn ezt mon-
dom, mert tudod, hogy én mindig a' szív
nyelvén beszélek, 's hogy legnagyobb sze-
rencsémnek fognám tartani, ha én lehetnék
első, ki ezen esküt letenné, csak azért
is, hogy Téged a' megtagadás boszujától 's
azon következésektől, mellyek abból szár-
mazhatnak, megkiméljelek. De mind lélekis-
méretem, mind becsületem, mind jusaim olly
erősen kelnek ki ezen eskü ellen, hogy ve-
lők meg nem vihatok. Isten adta nekem e'
jusokat, midőn engem születni hagyta, 's
csak maga ő veheti azokat el tőlem az által,
hogy Neked fimagzatot ad, mit én valóban
őszintén 's talán inkább, mint Te magad,
ohajtok. Ezen kívül én azoknak ügyét 's ju-
sait is védem, kik utóim leendenek; mihez
képest kénytelen vagyok Neked az ide mel-
lékelt nyilatkozást küldeni, mellyet ezennel
Neked 's minden Uralkodónak is, kikkel Te
azt hihetőleg közleni fogod, nyiltan előtök-
be terjesztek. Éljen bodogul édes bátyám;
higy annak, ki Téged igazán szeret 's ki so-
ha meg nem szünik, Téged, mint jó testvérő-
cséd, imádságaiba rekeszteni. Aláírva: Car-
lo s. A' nyilatkozás ekép következik: Föl-

ség! Mi Carlos Maria Isidoro Bourbon da
Bourbon (Bourboni Bourbon Károly Mária
Izidór). Miután Mi Magunkat teljesen meg-
győződve érezzük azon törvényes (legitim)
jusokról, mellyeket Mi a' spanyol koroná-
hoz azon esetre tarthatunk, ha én tovább é-
lek mint Fölséged, 's Fölséged, kimultakor,
fimagzatot nem hagyand maga után: ennél
fogvást kinyilatkoztatjuk, hogy Nekünk lé-
lekisméretünk 's becsületünk tiltja, a' kívánt
esküt letennünk 's más jusokat megismérünk.
Sire, Királyi Fölséged lábainál, — jó öccse
és hiv jobbágya (vasallus) don Carlos da
Bourbon, infans. Ramalhao, april 29. 1833.

Ujabb: A' londoni udvari ujságnak egy
pótléka majus 29ikéről közli már a' királyi
hirdetvényt, melly által a' hollandi hajókra
vetve volt embargo visszahúztatik. — Or-
leans francia kir. hg majus 28ika éjjelén,
miután ugyanaz nap délben Ő Felségüktől
bucsut vett, elhagyá Londont 's Rocheste-
ren és Deal-en keresztül Doverbe ment, in-
nen Belgiumba kelendő. — A' Moniteur
is közli az embargo visszahúztatását francia
részről, 's hogy az antwerp-fellegrvári fo-
goly őrizet a' maj. 21iki előgyezés 2ik pont-
jához képest honába vissza fog küldetni. —
A' hollandi generalstatusok második kamará-
ja maj. 29ikén megnyitott. Sir Rob. Ing-
lis, angol parlamenti tag, Amsterdamba
érkezett, a' bajor koronaherczeg pedig maj.
11ikén Naupliába. — Virtonban, Belga-Lu-
xemburnak egyik választó kerületében maj.
26ikán több más választó szózat közt e' kö-
vetkező fordult elő: „Polgártársim kilencz-
tizedének véleményét fejezve ki szózatomat
Oranien hollandi kir. herczegre adom 's
kérem őt, hogy Belgium becsületét és javát
képezze 's védelmezze.“ Ezen szózat köz-
taps között a' jegyzőkönyvbe iktattatott. —
Brüssselbe néhány szökevény német tanuló
(Student) érkezett meg.

A' gabona pesti piaczi ára junius 11ikén 1833:

poz. m. val. gar.	legjobb	közép	csékély	poz. m. val. gar.	legjobb	közép	csékély
Tisztabuza	123 $\frac{1}{2}$	113 $\frac{1}{2}$	—	Zab	38 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{1}{2}$	34 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	—	—	—	Köles	—	—	—
Rozs	53 $\frac{1}{2}$	46 $\frac{1}{2}$	—	Köleskása	—	—	—
Árpa	53 $\frac{1}{2}$	45 $\frac{1}{2}$	—	Kukoricza	66 $\frac{1}{2}$	—	—

P é n z k e l e t :

Bécs junius 11ikén középár pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	94 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	53 $\frac{1}{2}$
— 4 pC.	85 $\frac{1}{4}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
— 1820ki kölcs.	—	Bankrészevény	1240
— 1821ki —	135 $\frac{1}{4}$	Cs. arany pC. agio	—